

Asfalt door het oerwoud: de snelweg die de Amazone definitief de nek om kan draaien

rtlnieuws.nl/nieuws/buitenland/artikel/5325788/amazone-ontbossing-klimaatverandering-snelweg-verhard-bolsonaro

9 de agosto de 2022

'De snelweg die de Amazone over het randje kan duwen'. Het plan van de Braziliaanse president Jair Bolsonaro kan funest zijn voor het grootste regenwoud ter wereld: een geasfalteerde snelweg, dwars door het hart van de Amazone.

De weg moet Amazone-hoofdstad Manaus, met twee miljoen inwoners, beter met de rest van Brazilië verbinden. Maar wetenschappers vrezen dat het project ervoor zorgt dat de ontbossing in de Amazone tegen 2030 vervijfvoudigd is.

De 700-kilometer lange weg tussen Manaus en Humaitá is nu nog onverhard. Tussen Humaitá en Porto Velho liggen verharde wegen, net als tussen Porto Velho en het dichtbevolkte oosten van Brazilië.

© RTL Nieuws

"Deze weg is meer dan genoeg om de Amazone over het randje te duwen", zei Britaldo Soares Filho, klimaatexpert van de universiteit van Minas Gerais, al eerder tegen Reuters. Hij bedoelt dat er een moment komt dat de Amazone niet meer in staat is zichzelf te herstellen en in een - dunbeboste - savanne verandert.

Een voorlopige vergunning voor de weg is nu verleend, maar de komst ervan zal onder meer van de aanstaande presidentsverkiezingen afhangen. Bolsonaro's uitdager en voormalig president Lula da Silva zegt juist van alle ontbossing af te willen.

[Lees ook:](#)

Meeste ontbossing Braziliaans Amazonegebied in vijftien jaar

Eigenlijk ligt de weg er al, maar nu is deze nog onverhard. Een zandweg, die op sommige plekken niet meer is dan een modderig bospaadje. Grote delen van het jaar is de weg volstrekt onbegaanbaar door de vele regenval.

Ontbossing door boeren

De landbouwsector speelt een grote rol bij de ontbossing in Brazilië. Hele bossen gaan tegen de vlakte voor soja- en veeboeren. Als de weg verhard wordt, kunnen de boeren zich over een veel groter gebied verspreiden.

"Boeren hebben veel transport nodig", zegt Tim Boekhout van Solinge, criminoloog gespecialiseerd in illegale ontbossing in Brazilië. "Het gebied langs de snelweg wordt aantrekkelijk omdat ze makkelijk hun vee en soja kunnen vervoeren en dus verkopen."

Hij denkt bovendien dat het dan niet alleen bij de snelweg zal blijven. "Het gangbare patroon is dat er dan met zo'n weg ook weer zijweggetjes komen en het verder uitbreidt."

Handhaving wegbezuinigd

Handhaven lukt nauwelijks als het gaat om illegale ontbossing. Deels uit onwil, deels uit onkunde. "Vergeet niet dat de Amazone enorm is", zegt Boekhout van Solinge. "Het is ongeveer anderhalf keer India, terwijl er ontzettend veel van dit soort criminaliteit plaatsvindt."

In de Amazone wordt illegaal gebied ontbost voor allerlei activiteiten, zoals illegale mijnbouw, visserij, goud delving, en dus landbouw. Mensen die ertegen strijden lopen veel gevaar. In juni werden journalist Dom Phillips en activist Bruno Pereira in de Amazone

vermoord door illegale vissers.

Lees ook:

Vermisingszaak Amazone: verdachte leidt politie naar menselijke resten

Dat de regering Bolsonaro en die van zijn voorganger flink hebben bezuinigd op milieuhandhaving, maakt het allemaal niet makkelijker. Boekhout van Solinge probeert met zijn organisatie Forest Forces de politie een handje te helpen tegen illegale activiteiten in de regio.

"We werken samen met inheemse mensen en gebruiken bijvoorbeeld GPS-camera's."

Met de camera's fotografen ze mensen die bijvoorbeeld illegaal houtkappen of goud delven. De GPS-camera legt niet alleen de misdaad vast, maar ook de coördinaten van wáár deze exact wordt gepleegd. Handig in een gebied als de Amazone.

Lees ook:

Ontbossing wereldwijd naar nul: het kan wel, maar vereist politieke moed

"De politie kan dan een operatie uitvoeren om de illegaliteit tegen te gaan én heeft bewijsmateriaal voor een rechtszaak", zegt Boekhout van Solinge.

Gesjoemel met vergunningen

Dat werkt goed als de overtreder in inheems gebied is, waar iemand sowieso niet zonder toestemming mag komen. Maar langs een 700-kilometer lange snelweg is dat anders. Zeker als er wordt gesjoemeld met vergunningen.

Zo mogen boeren die wél een vergunning hebben, maar twintig procent van hun grond ontbossen. Als ze dan toch meer bomen weghalen en de politie komt langs, laten de boeren zogenaamd bewijs zien van andere stukken bos die ze ter compensatie hebben gekocht.

Maar daar klopt vaak niets van, volgens Boekhout van Solinge: "In de Amazone-deelstaat Para staat drie keer zoveel land bij mensen geregistreerd als dat er land is."

Nederland mede-schuldig

Uiteindelijk vindt zo'n negentig procent van alle ontbossing in de Amazone illegaal plaats. En daar heeft ook een land als Nederland schuld aan. In een recent verschenen rapport kwam naar voren dat twintig procent van de soja die de Europese Unie uit Brazilië importeert, ten koste is gegaan van illegale ontbossing.

Zo heeft volgens Milieudefensie één van de grootste leveraars 60.000 hectare Amazone ontbost. Dat is drie keer Amsterdam. Nederland is in Europa de grootste afnemer. 58 procent van alle door Nederland geïmporteerde soja is afkomstig uit Brazilië.

'Bijsmaak van bloed'

Oktober vorig jaar onthulde het FD ook nog eens dat de Nederlandse banken ING, ABN-AMRO en Rabobank de afgelopen jaren veel geld verdienden aan de ontbossing in de Amazone. Zij investeerden onder meer in sojaplantages en veehouderijen waarvoor bos moest wijken.

Rabobank ontkende destijds illegale ontbossers te financieren, ING en ABN-AMRO lieten weten er alles aan te doen om het niet zover te laten komen.

"Ik vroeg een keer aan een federale handhaver: wat moeten mensen in Europa weten over soja?" vertelt Boekhout van Solinge. "Hij zei: dat deze soja een bijsmaak heeft. Van bloed."